

mindre end ni direktiver, vedtaget mellem 1973 og 1999, om adgang til og udøvelse af anden forsikringsvirksomhed end livsforsikring, men også mere specifikt om bilforsikring, kreditforsikring, turistassistanceforsikring og retshjælpsforsikring, regulerer disse operationer.

4.3. ØSU er i øvrigt bekymret over, at det forelagte direktivforslag ikke åbner mulighed for at tage de principper og vilkår, der er fastlagt i de kodificerede direktiver, op til fornyet overvejelse.

Bruxelles, den 24. januar 2001.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Konsumtion af rettigheder i tilknytning til registrerede varemærker«

(2001/C 123/05)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 13. juli 2000 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »Konsumtion af rettigheder i tilknytning til registrerede varemærker«.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede María Sánchez Miguel til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. januar 2001.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 378. plenarforsamling af 24.-25. januar 2001, mødet den 24. januar, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Nærværende udtalelse har til formål at støtte Kommissionens beslutning fra maj 2000 om ikke at ændre den nuværende ordning for EF-konsumtion af registrerede varemærker blandt andet for at opretholde beskyttelsen af europæiske varer og tjenesteydelser, som er udstyret med individuelle varemærker.

1.2. Registrerede varemærker er en del af lovkomplekset om industriel og intellektuel ejendomsret. I EU har diskussionen om registrerede varemærker især drejet sig om Det Europæiske Fællesskabs tilslutning til Madrid-protokollen på den ene side og ordningen med EF-konsumtion på den anden side.

1.3. EU-lovgivningen⁽¹⁾ om industriel ejendomsret (mønstre, registrerede varemærker, copyright og beslægtede rettigheder) knæsetter princippet om konsumtion af rettighederne i Fællesskabet. Denne ordning har til formål at sikre fri bevægelighed for varer inden for EU og fastsætter, at indehaveren af et varemærke kan kræve, at der nedlægges forbud mod import af produkter, som er omfattet af det pågældende varemærke, hvis de forinden er markedsført uden for EU.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker; forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker; direktiv 87/54/EØF af 16. december 1986 om retlig beskyttelse af halvlederproduktets topografi; direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer; direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret; Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 om EF-sortsbeskyttelse; Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser.

1.4. Kommissionen fremlagde i november 1999 et arbejds-papir, der skulle danne grundlag for senere, mere detaljerede drøftelser i den ekspertgruppe, som medlemsstaterne har nedsat på anmodning af Rådet for at fastlægge en EU-holdning til en eventuel udskiftning af den nuværende ordning med EF-konsumtion.

1.5. På mødet i Rådet (indre marked) den 25. maj 2000 diskuterede ministrene resultaterne af de sidste drøftelser i ekspertgruppen. På samme møde underrettede kommissær Frederik Bolkestein medlemsstaternes ministre om, at Kommissionen havde besluttet ikke at foreslå nogen udskiftning af den nuværende ordning med EF-konsumtion.

1.6. Denne ordning blev på Europa-Parlamentets anmodning taget op på Rådets møde i henhold til artikel 13 i Rådets forordning nr. 40/94 og artikel 7 i Rådets direktiv 89/104/EØF.

2. Generelle bemærkninger: fordele og ulemper ved en udskiftning af ordningen med EF-konsumtion

2.1. NERA-undersøgelsen

2.1.1. I november 1998 bestilte Kommissionen en undersøgelse af konsekvenserne af valg af konsumptionsordning for registrerede varemærker, som blev udarbejdet af National Economic Research Associates (NERA), SJ Berwin & Co og IFF Research.

2.1.2. Hovedformålet med undersøgelsen var at undersøge, hvilke økonomiske konsekvenser en eventuel ændring af konsumptionsordningen for registrerede varemærker kunne få for EU. I undersøgelsen analyseres de følger, som ordningerne for henholdsvis EF-konsumtion og international konsumption kan få for priser og samhandel, produkt- og markedsstrukturer og for forbrugerne, samt disse ordningers indvirkning på makroøkonomiske indikatorer såsom beskæftigelsen.

2.1.3. Konklusionen af undersøgelsen er, at de eneste, som helt klart vil få gavn af en eventuel afskaffelse af ordningen for EF-konsumtion til fordel for en ordning for international konsumption, er parallelimportørerne og transportsektoren. Det vil være de nationale importører og eksportører samt producenterne, som taber mest derved.

2.1.4. En udskiftning af ordningen vil medføre et prisfald, som forbrugerne knap nok vil kunne mærke (mellem 0 og 2 %). Undersøgelsen viste også, at det umiddelbare prisfald sandsynligvis ikke vil holde på længere sigt.

2.1.5. I undersøgelsen sættes der ikke tal på det tab af arbejdspladser, som en udskiftning af ordningen muligvis vil medføre, men det påpeges, at der sandsynligvis vil gå arbejdspladser tabt hos »nationale« leverandører af et produkt, mens der vil blive skabt nye arbejdspladser hos »eksterne« leverandører.

2.1.6. Endvidere konkluderes det i undersøgelsen, at en udskiftning af ordningen med EF-konsumtion også vil få indvirkning på produkternes kvalitet, udbuddet og eftersalgsservice.

2.2. Den offentlige høring

2.2.1. Den 28. april 1999 afholdt Kommissionen en offentlig høring, hvori deltog 180 repræsentanter for forskellige interessegrupper, herunder indehavere af registrerede varemærker i forskellige industrisektorer, forbrugere, parallelimportører og detailhandlere.

2.2.2. Under høringen blev der fremført argumenter såvel for udskiftning som for opretholdelse af den nuværende ordning med EF-konsumtion:

- Argumenterne for at opretholde den nuværende ordning med EF-konsumtion gik ud på, at en eventuel ordning med international konsumption vil forringe den økonomiske værdi af de rettigheder, der er knyttet til registrerede varemærker, hvilket vil få negative økonomiske konsekvenser for forskning og innovation, bremse investeringerne og dermed skabe øget arbejdsløshed.
- Flere deltagere fremførte som argument imod ordningen med international konsumption, at der er en tæt sammenhæng mellem parallelimport og piratkopiering.
- Argumenterne for en udskiftning af den nuværende ordning gik udelukkende på prisfaldet (0-2 % ifølge NERA-undersøgelsen), som de europæiske forbrugere ville nyde godt af.
- Et andet argument, som tilhængerne af ordningen med international konsumption fremførte, var muligheden for et større udvalg af varer.

2.3. Rådets ekspertgrupper

2.3.1. Kommissionen har afholdt mange møder med medlemsstaterne og berørte parter. Der er afholdt to møder med medlemsstaternes eksperter på grundlag af det arbejdsrapport, som Kommissionen udarbejdede i november 1999.

2.3.2. Blandt de argumenter, som de nationale eksperter fremførte under høringerne, støtter ØSU især følgende:

- Indførelsen og anvendelsen af ny teknologi såsom elektronisk handel kan give forbrugerne adgang til et mere varieret udvalg af produkter til lavere priser. Derfor vil de prismæssige fordele ved en udskiftning af den nuværende konsumptionsordning fremover blive mindre.
- I mange tilfælde er produkterne beskyttet ikke alene af registrerede varemærker, men også af en lang række intellektuelle ejendomsrettigheder (mønsterbeskyttelse). Indførelsen af en ordning med international konsumption, som alene omfatter registrerede varemærker, vil følgelig have en begrænset indvirkning på et lille antal sektorer.
- I Europa er de registrerede varemærker reguleret af direktiv 89/104 (nationale varemærker) og forordning 40/94 (EF-varemærker). Det er meget vigtigt, at konsumptionsordningerne er de samme for begge mærker (nationale og EF-varemærker). To forskellige ordninger ville skabe forvirring på markedet og hos forbrugerne, især på grund af usikkerhed om, hvorvidt et produkt med et bestemt varemærke er blevet markedsført lovligt eller ej.

2.4. Konsekvenserne af en eventuel overgang til en anden ordning

2.4.1. EU-lovgivningen

2.4.1.1. Først og fremmest anser ØSU det for afgørende vigtigt, at der gælder samme konsumptionsordning for nationale registrerede varemærker og EF-varemærker. Der er dog ingen garanti for, at en ændring af konsumptionsordningen vil slå igennem i begge retsakter på dette område (direktivet om nationale registrerede varemærker og forordningen om EF-varemærker), eftersom direktivet kan ændres med kvalificeret flertal i Rådet, mens der kræves enstemmighed for at ændre forordningen.

2.4.1.2. Sandsynligvis vil nogle medlemsstater modsætte sig en ændring af forordningen, hvilket kan resultere i to forskellige sideordnede konsumptionsordninger, hvilket kun vil skabe forvirring på markedet og hos forbrugerne. Desuden

bidrager ordningen med EF-konsumtion til at fremme integrationen på det indre marked. En ordning med international konsumtion kan stille europæiske virksomheder ringere, da der endnu ikke er kommet gang i en tilsvarende integrationsproces på internationalt plan. Dette vil især gå ud over SMV, fordi disse er omfattet af ordningen for nationale varemærker, som er billigere.

2.4.2. Andre intellektuelle ejendomsrettigheder

2.4.2.1. Bestemmelserne om registrerede varemærker er kun en del af lovkomplekset om intellektuelle og industrielle ejendomsrettigheder. Det registrerede varemærke er sjældent den eneste industrielle ejendomsret, som dækker et produkt, i virkeligheden er de fleste produkter omfattet af et kompliceret sæt af intellektuelle ejendomsrettigheder, registrerede varemærker, patenter, copyrights, mønstre og modeller. Hvis man tager en musikcompactdisk som eksempel, er musikken beskyttet af copyright, den anvendte teknologi af patenter og mærket af de rettigheder, der er knyttet til det registrerede varemærke.

2.4.2.2. Man må regne med, at lovgivningsprocessen om intellektuelle og industrielle ejendomsrettigheder vil være kompliceret og langsommelig. Debatten i EU om mønstre og modeller blev indledt i 1993 og er endnu ikke afsluttet. Som Kommissionen for nyligt har påpeget⁽¹⁾, vil en ændring af konsumptionsordningen for registrerede varemærker ikke få nogen synderlig indvirkning på markedet, eftersom de fleste produkter er dækket af en lang række intellektuelle ejendomsrettigheder. Kommissionen anser det ikke for hensigtsmæssigt at indføre en ordning med international konsumtion for alle intellektuelle ejendomsrettigheder.

2.4.3. Økonomisk vækst i Europa

2.4.3.1. En udskiftning af ordningen med EF-konsumtion kan på længere sigt hæmme investeringerne i nye produkter eller ligefrem medføre, at registrerede varemærker fortrænger produkter, der allerede er etableret på markedet, fordi de ikke kan konkurrere med importerede produkter.

2.4.3.2. Endvidere kan der ske det, at indehavere af registrerede varemærker vælger at begrænse eftersalgsservice eller andre fortrin ved deres produkter, som parallelimportørerne ikke tilbyder europæiske forbrugere, fordi de ikke er underlagt EU-lovgivningen.

⁽¹⁾ Kommissionens meddelelse af 7.6.2000.

2.4.3.3. Ordningen med EF-konsumtion har til formål at fremme integrationen på det indre marked. En ordning med international konsumtion vil stille europæiske virksomheder ringere i konkurrencen, eftersom der endnu ikke har fundet en tilsvarende integrationsproces sted på verdensplan. Vilkaerne for markedsadgang er mere forskelligartede på verdensplan end i EU.

2.4.3.4. Det indre marked har skabt økonomisk integration og en udfligning af priserne i EU. Det samme er ikke tilfældet på verdensmarkedet. WTO-landene er hverken en toldunion eller en økonomisk union som EU og end ikke et frihandelsområde. Der er stadig mange barrierer af toldmæssig og anden art mellem disse lande og store forskelle mellem deres økonomier, retssystemer, velstands- og udviklingsniveauer, kontrolordninger og bestemmelser.

2.4.3.5. Ud over de konsekvenser, som en overgang til en anden ordning kan få for de europæiske producenter, må der tages højde for markedsførings- og distributionskanalerne — især for specialprodukter — og franchising. I dag giver franchiseordningerne de europæiske forbrugere adgang til kvalitetsprodukter med klare karakteristika. En udskiftning af den gældende ordning ville skabe forvirring hos de europæiske forbrugere, da de kan blive præsenteret for produkter med et velkendt varemærke, som imidlertid ikke lever op til deres forventninger om kvalitet.

2.4.3.6. Et andet vigtigt aspekt af det indre marked er faren for forfalskning og piratkopiering i forbindelse med produkter fra tredjelande. Som anført i grønbogen om varemærkeforfalskning og piratkopiering og i meddelelsen om dens opfølgning⁽¹⁾ må der tages højde for:

- disse produkters negative indvirkning på den europæiske økonomi;
- faren for, at kanalerne for parallelimport anvendes til indførelse af disse produkter;
- behovet for sammenhæng mellem Kommissionens foranstaltninger til opfølgning af grønbogen.

(1) ØSU's udtalelse, EFT C 116 af 28.4.1999, ordfører: Henri Malosse. Grønbog om bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked [KOM(1998) 569 endelig udg.]; Meddelelse — Opfølgning af grønbogen om bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked (KOM(2000) 789).

2.4.3.7. Endelig kan forskelle i administrative krav eller lønomkostninger påvirke parallelhandelens omkostninger. EU's politik har bevirket, at sådanne forskelle ikke gør sig gældende i EU, men de findes på internationalt plan.

3. Argumenter for den gældende EF-konsumptionsordning

3.1. Forbrugere

3.1.1. ØSU mener, at de europæiske forbrugere i dag ud over konkurrencedygtige priser kræver et vist kvalitetsniveau og eftersalgsservice som fastsat i EU-lovgivningen. Men frem for alt forventer de at få det, de betaler for. Undertiden bruger varemærkeproducenterne differentieret design eller smag til forskellige kundegrupper. For eksempel har de mest populære tandpastamærker i Europa pebermyntesmag. I Indonesien derimod har de mest populære mærker nellikesmag. Et andet eksempel er motorolie, hvis sammensætning kan variere afhængigt af klimaet på det sted, hvor den skal bruges.

3.1.2. Adgang til produkter, som ikke er tilpasset de klimatiske betingede og tekniske krav i Europa, kan indebære en sikkerhedsrisiko for de europæiske forbrugere. Det er vigtigt i denne del af udtalelsen at påpege de konsekvenser, som parallelimport af medicinalvarer kan få for folkesundheden i Europa, da det må tages i betragtning, at den europæiske medicinalbranche er underlagt mange former for kontrol for at beskytte forbrugernes sundhed.

3.1.3. Tilgængelighed: den nuværende EF-konsumptionsordning sikrer et vareudvalg, som omfatter alle typer og prisklasser, ikke kun de mest efterspurgte. En officiel forhandler af cowboybukser kan således tilbyde sine kunder alle størrelser, ikke kun de mest solgte.

3.1.4. Eftersalgsservice: de europæiske forbrugere nyder godt af mange former for service, som producenterne stiller til rådighed, men det samme er ikke tilfældet ved parallelimport. Med et fjernsyn købt hos en uautoriseret forhandler følger ikke nødvendigvis installeringsservice eller garanti for reparation, hvis det går i stykker. Ofte er den brugsanvisning, som er vedlagt importerede produkter, affattet på sproget i det land, hvor parallelimportøren har købt det, og ikke på sproget i forbrugernes hjemland.

3.1.5. Varemærkeforfalskede og piratkopierede varer: De kanaler, som benyttes af parallelimportørerne, er ofte de samme, som benyttes til piratkopier. En international konsumptionsordning kan fremme piratkopiernes udbredelse i EU til skade for det indre marked, hvilket bekræftes af reaktionerne på grønbogen. Som anført i punkt 2.4.3.6 vil den negative indvirkning på den økonomiske vækst i Europa også gå ud over forbrugerne, idet det er importørerne af disse produkter, som skal godtgøre, at EU-reglerne er overholdt. Det er også vigtigt at fremhæve de alvorlige konsekvenser, som varemærkeforfalskning og piratkopiering kan få for forbrugerbeskyttelsen, folkesundheden og den offentlige sikkerhed. Eftersom nogle af de forfalskede eller piratkopierede produkter er dagligvarer, er faren alarmerende. Blandt de mest bemærkelsesværdige sager, som Kommissionen afdækkede i 1999⁽¹⁾, kan nævnes 530 000 forfalskede tandbørster, 21 tons forfalsket ris og energirige drikkevarer. Produkternes kvalitet og oprindelse falder uden for enhver kontrol fra EU's eller de nationale myndigheders side.

3.1.6. Priser: For parallelhandelens forsvarere er de lavere priser næsten det eneste støtteargument. NERA-undersøgelsen har imidlertid vist, at prisforskellen er ganske ubetydelig (mellem 0 og 2 %), og at den på længere sigt som regel helt forsvinder. NERA-undersøgelsen påviste også, at producenterne har et indtægtstab på op til 35 %, hvilket fører til lavere investeringer i forskning og udvikling af europæiske produkter. Men de europæiske producenter må konstant innovere for at kunne konkurrere og tilbyde forbrugerne større værditilvækst. Denne værditilvækst er i stadig højere grad koncentreret i mærkets »intellektuelle« indhold (enten i form af teknologisk eller image-relateret innovation), og det bliver derfor stadig vigtigere, at den intellektuelle ejendomsret beskyttes.

3.2. EU-lovgivningen

3.2.1. Opretholdelse af den nuværende ordning med EF-konsumtion vil ikke medføre nogen ændring af EU-lovgivningen om registrerede varemærker eller andre industrielle eller intellektuelle ejendomsrettigheder, især forordninger og direktiver.

3.3. Det indre marked

3.3.1. Ordningen med EF-konsumtion er en naturlig del af det indre marked, hvor hindringerne for den fri bevægelighed for varer og arbejdstagere fjernes og medlemsstaternes økonomier konvergerer.

3.3.2. EU's konkurrenceregler skal forebygge eventuelle hindringer for markedsintegrationen, herunder begrænsninger af forbrugernes frihed til at købe, hvad de vil og hvor de vil inden for EU. Konkurrencereglerne fastlægger også passende rammer for indgivelse af klager fra virksomheder, der føler sig truet eller diskrimineret af potentielt dominerende markedsstillinger.

3.3.3. Den nuværende ordning med EF-konsumtion giver producenterne og leverandørerne sikkerhed med hensyn til investering i forskning og udvikling af nye produkter.

3.4. Handelsforbindelser med tredjelande

3.4.1. Først og fremmest må man huske på, at ordningen med EF-konsumtion er en naturlig del af det indre marked, hvori medlemsstaternes økonomier konvergerer og hindringer for den fri bevægelighed for varer søges fjernet.

3.4.2. Set på verdensplan kan WTO-processen på ingen måde sammenlignes med den europæiske integration og bestræbelserne på at få fjernet hindringerne for den fri bevægelighed for varer. Der foregår heller ikke nogen tilsvarende politisk proces med henblik på udligning af forskellene mellem EU og tredjelændene.

3.4.3. Varemærker er vigtige på internationalt plan. Europæiske virksomheder, som konkurrerer på verdensmarkedet, er oppe imod virksomheder med meget lavere produktionskostninger. Ordningen med EF-konsumtion beskytter til en vis grad disse virksomheder såvel som ikke-europæiske virksomheder, der opererer på det indre marked.

3.4.4. En ordning med international konsumtion ville medføre, at produkter med et varemærke, som er etableret i EU, ikke ville kunne introduceres på markederne i udviklingslandene til marginale priser, eftersom de straks ville blive genindført i EU og således ødelægge basismarkedet. Virksomheder, der følger en strategi baseret på marginale priser, ville blive nødt til at vælge enten ikke at eksportere eller at flytte deres produktion uden for EU til markeder med lavere omkostninger.

⁽¹⁾ Årsrapport om EF's toldindsats vedrørende piratkopiering og forfalskning, 1999.

3.4.5. Det skal også tages med i betragtning, at parallelimport fra tredjelande kan virke betydeligt afskrækkende på produktion og investeringer i innovation inden for EU. Dette vil sandsynligvis hæmme den europæiske eksport og i højere grad tilskynde virksomhederne til at flytte produktionen til lokaliteter med lavere omkostninger end EU.

Bruxelles, den 24. januar 2001.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

3.4.6. EU's konkurrencelovgivning⁽¹⁾ er den mest hensigtsmæssige måde, hvorpå man kan tackle eventuelt misbrug af varemærker.

⁽¹⁾ Især følgende artikel: Traktatens artikel 82 om misbrug af en dominerende stilling.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/232/EØF for så vidt angår værdiskalaen for nominelle vægtmængder for kaffeekstrakter og cikorieekstrakter«

(2001/C 123/06)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. oktober 2000 under henvisning til EF-traktatens artikel 251 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Giorgio Liverani til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 10. januar 2001.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 378. plenarforsamling af 24.-25. januar 2001, mødet den 24. januar, enstemmigt følgende udtalelse.

Dette forslag skal ses på baggrund af, at Kommissionen har forpligtet sig til at ændre det nuværende direktiv 80/232/EØF ved at tilføje den obligatoriske værdiskala, der tidligere var indeholdt i direktivet om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter. Formålet er at bevare retsgrundlaget i fællesskabsretten for denne værdiskala. Der er ikke behov for at tilpasse værdiskalaen, eftersom den i tilstrækkeligt omfang sikrer varernes fri bevægelighed inden for denne sektor.

Bruxelles, den 24. januar 2001.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Bestemmelserne træder i kraft 20 dage efter direktivets offentliggørelse. Denne korte frist begrundes med, at skalaen allerede er en del af den gældende fællesskabsret og derfor allerede er bragt i anvendelse i alle medlemsstater.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg godkender Kommissionens forslag.